

Pla estratègic de l'alimentació de Catalunya 2021-2026

Un full de ruta per a un sector
estratègic de país

DOSSIER DE PREMSA

Desembre de 2020

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació

 Consell Català de
l'Alimentació

El Pla estratègic de l'alimentació de Catalunya 2021-2026 és un instrument interdepartamental i intersectorial definit per construir un sistema alimentari sostenible, segur, resilient, saludable i d'accés universal, que assenta les bases del Pacte nacional per a l'alimentació de Catalunya

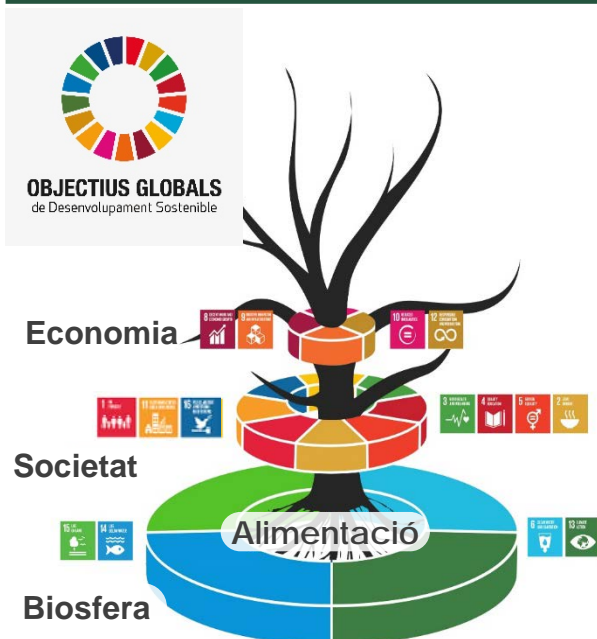
L'escenari actual obliga a adoptar **estratègies actives i compartides** que permetin identificar les **oportunitats** per construir un **sistema alimentari sostenible, segur, resilient, saludable i d'accés universal**.

És en aquest marc que es posa en relleu la necessitat de disposar d'una **política alimentària de país única i compartida**, construïda amb tots els agents, des de la producció d'aliments fins als consumidors i consumidoras passant per les indústries d'elaboració, transformació i distribució, com també la venda i la restauració.

Per desenvolupar aquesta política alimentària, s'ha elaborat el **Pla estratègic de l'alimentació de Catalunya 2021-2026**.

El **Pla** aspira a ser l'**element centralitzador** de les línies d'actuació i emfatitza una sèrie d'aspectes que determinen l'estratègia alimentària:

- **Confluència dels grans pilars del sistema alimentari: el proveïment d'aliments i el consum d'aliments.**
- **Enfocament global del sistema alimentari català per donar respostes integradores.**
- **Visió a llarg termini i alineada amb les agendes internacionals, europees i nacionals, principalment l'Agenda 2030, els Objectius de Desenvolupament Sostenible, el Pacte verd europeu, l'estratègia 'De la granja a taula' i la Política Agrícola Comuna.**

El PEAC dóna resposta directa a 15 dels 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible.

L'elaboració del PEAC ha comportat un any de treball intens i col·lectiu de tots els agents de la cadena de valor alimentària per arribar a un full de ruta per l'alimentació de Catalunya de consens

359

persones expertes consultades

452

persones ciutadanes implicades en el procés participatiu

217

entitats implicades

Els treballs per elaborar el Pla van començar a mitjan mes de setembre de 2019. Des d'un punt de vista metodològic, el Pla s'ha concretat en quatre grans fases durant les quals s'han habilitat una sèrie d'**espais de debat i reflexió** per poder garantir la implicació i la suma de totes les visions, tant de la **ciutadania** com de les **persones** que treballen en l'àmbit de l'**alimentació**.

- 1. Fase 1. Diagnosi tècnica:** anàlisi de l'estat de situació actual de l'alimentació i identificació de les seves principals debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats - **9 grups de treball i 220 persones expertes implicades.**
- 2. Fase 2. Marc estratègic:** definició de la formulació estratègica del Pla (missió, visió i valors) i identificació dels reptes globals i de les línies estratègiques prioritàries - **7 grups de treball, 91 persones expertes implicades i 7 sessions participatives temàtiques realitzades.**
- 3. Fase 3. Marc operatiu:** definició i consolidació de les iniciatives i actuacions a implementar - **19 grups de treball, 131 persones expertes implicades i 6 sessions participatives territorials realitzades.**
- 4. Fase 4. Quadre de comandament:** concreció del model de governança i definició dels indicadors d'avaluació i seguiment del Pla.

Amb l'objectiu de disposar d'una política alimentària compartida amb tota la societat, construïda per tots els agents que directament i indirectament hi intervenen, es va activar un procés participatiu entre els mesos de maig i novembre de 2020

Fase 1: Priorització de les línies estratègiques

7 sessions participatives temàtiques

355 persones

49 entitats

354 propostes

Fase 2: Concreció de les actuacions als territoris

6 sessions participatives territorials

97 persones

38 entitats

153 propostes

El procés participatiu es va dur a terme amb les finalitats següents:

- **Prioritzar els objectius estratègics** que, d'acord amb la ciutadania, haurien de tenir més rellevància al Pla.
- Incorporar **propostes per orientar les línies estratègiques** que permeten assolir els objectius del Pla.
- Contemplar **propostes d'actuació concretes**, a partir del reconeixement de les necessitats i la valoració de les oportunitats existents en cada un dels territoris.

En aquest sentit, el procés de participació ciutadana es va realitzar en dues fases:

- La **primera fase**, desenvolupada entre els mesos de maig i juliol, va servir per definir les prioritats del Pla, identificar els grans reptes percebuts per la ciutadania i desenvolupar els trets característics de cada una de les línies estratègiques.
- La **segona fase**, duta a terme al llarg del mes d'octubre, es va orientar a traslladar les propostes a les necessitats específiques de cada territori, cercant un grau més elevat de concreció en les iniciatives d'actuació proposades.

Amb un total de 585 propostes recollides entre les sessions temàtiques, les sessions territorials i la plataforma web, el procés participatiu ha tingut un alt impacte en la formulació de l'estratègia alimentària de Catalunya

69%

de les propostes (406 propostes) ja estaven parcialment o totalment previstes al document de partida, i van servir per introduir modificacions i matisos

15%

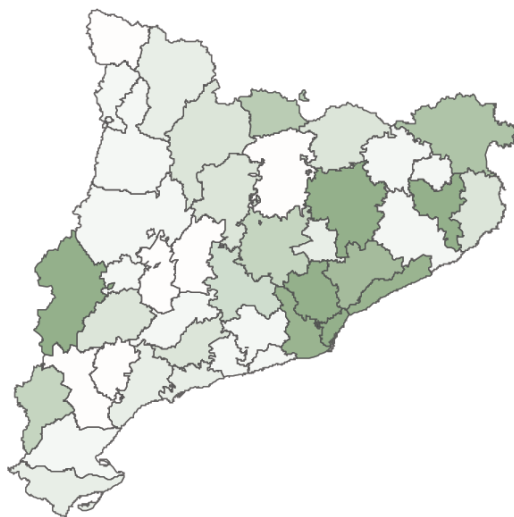
de les propostes (88 propostes) es van incorporar al document com a noves propostes

Cal destacar l'**alt impacte** de les **propostes** recollides en la **formulació** del **PEAC**.

Del total d'aportacions recollides, el 15% (88 propostes) es van incorporar al document com a noves propostes. De la resta, 406 aportacions (el 68,8%) ja estaven parcialment o totalment previstes al document de partida, i en tot cas van servir per introduir modificacions i matisos sobre les actuacions proposades.

Únicament 96 propostes (el 16,5%) no es van incorporar al document, perquè tractaven d'un tema no relacionat amb l'alimentació, no estaven alineades amb els objectius del Pla o tractaven d'una qüestió fora de l'àmbit competencial que aborda el PEAC (en aquest cas, les propostes es van traslladar a l'Administració competent).

Decideix el futur de l'alimentació a Catalunya

Com a resultat del procés de co-definició habilitat, el Pla s'orienta a l'assoliment d'una visió a partir d'una missió i d'uns valors clau que estructurin el seu abordatge i el seu desplegament

Missió

La seva **missió**, entesa com la raó de ser que justifica la necessitat de disposar d'una estratègia alimentària de país és la de...

Articular un sistema alimentari integral, sostenible, competitiu, arrelat territorialment al país i basat en la seva diversitat, que produeixi uns aliments saludables, accessibles i de qualitat, reconeguts pels consumidors i consumidores.

Visió

La **concreció** d'aquesta estratègia ha de permetre iniciar el camí cap a un nou model alimentari que permeti...

Convertir Catalunya en un país de referència en termes d'excel·lència alimentària, reconegut i valorat com a tal per tots els agents de la cadena de valor alimentària, tant a escala nacional com internacional.

Valors

Per poder garantir l'**alineament** de la raó de ser del Pla (**missió**) i l'escenari que es vol configurar (**visió**), aquesta estratègia es construeix sobre la base d'uns **principis** que vertebrin el full de ruta resultant...

Transformador, innovador, resiliència, just, equitatiu, col·laborador, sostenible, transparent i de qualitat.

El PEAC incorpora una mirada integral i sistèmica de l'alimentació, traslladant aquesta perspectiva a l'estructura en què es concreta

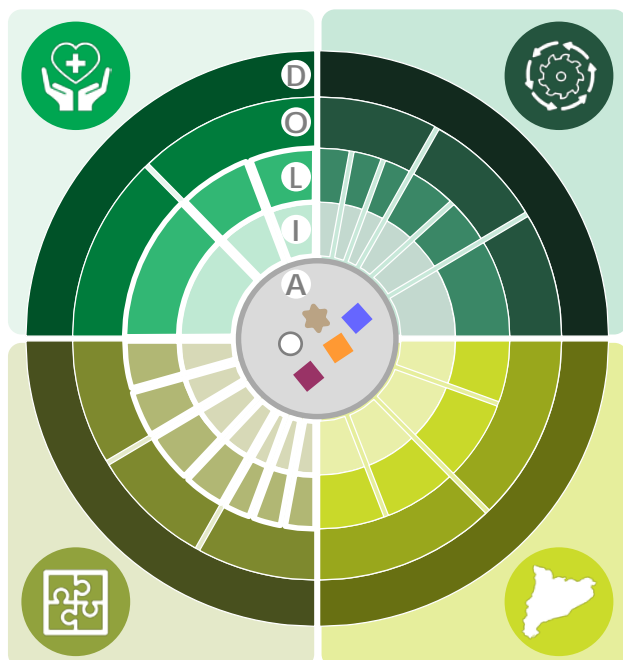
4 dimensions

10 objectius estratègics

20 línies estratègiques

55 iniciatives

301 actuacions

El full de ruta del PEAC, orientat a donar una **resposta sistèmica** als reptes del sistema alimentari català, s'estructura en una sèrie de **nivells** que ordenen i agrupen les diferents iniciatives previstes, des d'un abordatge més ampli fins a un de més concret:

- El **primer nivell** són les quatre **dimensions**, és a dir, els grans àmbits inclosos en l'estratègia alimentària.
- El **segon nivell** són els **objectius estratègics**, reptes que es deriven de les quatre dimensions i els elements principals als quals es dona resposta.
- Per poder operativitzar aquests objectius, el **tercer nivell** previst són les **línies estratègiques**, les quals funcionen com a agrupadors temàtics que ordenen les diferents intervencions previstes.
- L'**últim nivell** és el de les **iniciatives**, accions orientades a assolir els objectius marcats i que, per tant, constitueixen el nucli del full de ruta.

La implementació efectiva d'aquest quart nivell, el de les iniciatives, implica activar una sèrie d'**actuacions** que garanteixen l'**abordatge holístic** de les iniciatives. D'acord amb la seva orientació i abast d'impacte, es consideren tres tipus d'actuacions: **actuacions transformadores**, **actuacions específiques** i **actuacions instrumentals**.

El Pla està format per quatre dimensions que vetllen per assolir una sèrie d'objectius prioritaris

Dimensió 1. Sostenible, transformador i basat en la bioeconomia circular

O1. Emergència climàtica. Garantir que el sistema alimentari català esdevé una eina de mitigació de l'emergència climàtica aprofitant la seva capacitat d'embornal de gasos amb efecte d'hivernacle i preservant i restablint els recursos ecosistèmics dels quals depèn

O2. Sostenibilitat econòmica. Assolir un model alimentari dinàmic i generador de valor, basat en la bioeconomia circular, que garanteixi la sostenibilitat econòmica de tota la cadena alimentària

O3. Auto-proveïment alimentari. Orientar el sistema alimentari català a un grau més elevat d'autoproveïment

Dimensió 2. Propi i arrelat al territori

O4. Cohesió territorial. Garantir la cohesió territorial i l'arrelament de la població a les zones rurals i marítimes de Catalunya

O5. Autoestima alimentària. Reforçar l'autoestima alimentària de Catalunya

Dimensió 3. Just, equitatiu i cohesionat

O6. Sostenibilitat social. Impulsar un model alimentari socialment sostenible i accessible per a tothom

O7. Equitat en la distribució de valor. Garantir l'equilibri del sistema mitjançant una distribució de valor justa i equitativa entre tots els agents de la cadena alimentària

O8. Col·laboració. Impulsar la col·laboració i la cooperació entre els actors de la cadena de valor alimentària a Catalunya

Dimensió 4. Saludable i de confiança

O9. Hàbits alimentaris saludables. Assegurar que la població manté uns hàbits alimentaris saludables

O10. Seguretat, qualitat i confiança. Garantir un sistema alimentari segur, de qualitat i que generi confiança als consumidors i consumidores i als mercats

Les iniciatives i actuacions en què es tradueixen els objectius estan formulades per respondre a les necessitats específiques del sistema agroalimentari

O1: Emergència climàtica. Garantir que el sistema alimentari català esdevé una eina de mitigació de l'emergència climàtica aprofitant la seva capacitat d'embornal de gasos amb efecte d'hivernacle i preservant i restablint els recursos ecosistèmics dels quals depèn

Repte a assolir	Actuacions principals del PEAC
<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar en un 30% l'ús d'energies renovables i millorar l'eficiència energètica en el sector agroalimentari i pesquer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Priorització i disseny de línies d'ajuts que fomentin l'ús de les energies renovables i la implantació d'auditories energètiques • Llei de producció agrícola i ramadera sostenibles
<ul style="list-style-type: none"> • Incrementar en un 25% la producció d'aliments que provenguin de models de producció i pesca sostenibles. 	<ul style="list-style-type: none"> • Implementació dels models de Producció Agrícola i Ramadera Sostenibles • Estratègia marítima de Catalunya • Llei de contractació pública alimentària
<ul style="list-style-type: none"> • Desplegar totalment la Llei 3/2020, d'11 de març, de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentaris. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pla de prevenció i reducció de les pèrdues i el malbaratament alimentaris a les empreses agroalimentàries
<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir que el 60% dels envasos i els embalatges plàstics utilitzats siguin reutilitzables o reciclables. 	<ul style="list-style-type: none"> • Priorització de la sostenibilitat ambiental i de l'ús d'envasos i embalatges plàstics reutilitzables o reciclables en totes les línies d'ajuts • Recerca en envasos/embalatges biodegradables d'origen orgànic en totes les fases de la cadena alimentària

O2. Sostenibilitat econòmica. Assolir un model alimentari dinàmic i generador de valor, basat en la bioeconomia circular, que garanteixi la sostenibilitat econòmica de tota la cadena alimentària.

Repte a assolir	Actuacions principals del PEAC
<ul style="list-style-type: none"> Aconseguir que el 30% dels negocis del sector agroalimentari de nova creació es basin en la bioeconomia circular. 	<ul style="list-style-type: none"> Impuls de l'Estratègia de la bioeconomia circular de Catalunya Llançament d'una línia d'ajuts orientada a l'ecodisseny, la demostració en economia circular i l'ecoinnovació estratègica
<ul style="list-style-type: none"> Incrementar en un 20% el nombre d'empreses agroalimentàries i pesqueres que adopten tecnologies exponencials. 	<ul style="list-style-type: none"> Articulació d'un <i>Hub</i> adreçat a incorporar tecnologies exponencials a la indústria 4.0 i al sector primari Implementació de l'etiquetatge intel·ligent Digitalització de les xarxes de distribució de productes locals
<ul style="list-style-type: none"> Impulsar set projectes transformadors basats en la recerca i la innovació que promoguin la transformació del sistema agroalimentari i pesquer arreu del territori. 	<ul style="list-style-type: none"> Creació de l'Aliança de Recerca i Innovació FoodCat Estímul de la col·laboració publicoprivada Potenciació d'agendes compartides en l'àmbit de l'R+D+I

O3. Auto-proveïment alimentari. Orientar el sistema alimentari català a un grau més elevat d'auto-proveïment.

Repte a assolir	Actuacions principals del PEAC
<ul style="list-style-type: none"> Incrementar un 10% la taxa d'autosuficiència dels productes agraris no elaborats. 	<ul style="list-style-type: none"> Millora de l'adaptabilitat de les espècies agràries al canvi climàtic Diversificació i ampliació de les hectàrees productives Millora dels regadius existents i ampliació de les hectàrees potencialment regables
<ul style="list-style-type: none"> Augmentar un 10% el consum agroalimentari de procedència local, tant per part del consumidor final com per part de les indústries agroalimentàries. 	<ul style="list-style-type: none"> Suport i dimensionament de les xarxes de distribució de productes locals Recuperació i conservació de les varietats locals d'interès agrari de Catalunya Creació i implementació del CatScore
<ul style="list-style-type: none"> Substituir un 10% de les proteïnes animals tradicionals per noves fonts de proteïnes, tant per al consum humà com animal. 	<ul style="list-style-type: none"> Pla de proteïnes vegetals de Catalunya Impuls de la innovació en la generació de nous productes

O4. Cohesió territorial. Garantir la cohesió territorial i l'arrelament de la població a les zones rurals i marítimes de Catalunya.

Repte a assolir	Actuacions principals del PEAC
<ul style="list-style-type: none"> • Incrementar netament en un 10% anual les noves incorporacions a l'activitat agrària. 	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de mentoria • Nou sistema de finançament • Agilitació dels tràmits administratius
<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar un 10% anual el nombre de dones titulars d'empreses agroalimentàries, i incrementar la participació de les dones en els òrgans de decisió i de representació. 	<ul style="list-style-type: none"> • Impuls de les polítiques de transversalitat de gènere per a la incorporació de la dona en el món rural i marítim
<ul style="list-style-type: none"> • Impulsar la creació de 10 iniciatives emprenedores en el sector agroalimentari, en zones rurals i marítimes, que fomentin la cohesió territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> • Infraestructures de petita dimensió • Infraestructures compartides • Vivers d'empreses agroalimentàries • Xarxa de laboratoris rurals
<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar un 25% el nombre de productors integrats a la xarxa de distribució de venda directa de productes locals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Impuls de les iniciatives de connexió entre la producció local i els consumidors i consumidores, i agilitar-ne i facilitar-ne la interacció mitjançant plataformes digitals i logístiques

O5. Autoestima alimentària. Reforçar l'autoestima alimentària de Catalunya.

Repte a assolir	Actuacions principals del PEAC
<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar un mínim de 25 iniciatives de valoració de varietats locals, races autòctones, productes de qualitat diferenciada i artesans i artesanes com a via per promocionar la gastronomia catalana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Campanya institucional: "Bo per a tu, bo per a tothom. Catalunya, on l'alimentació és cultura" • Iniciatives: Gastroteca, Benvinguts a Pagès tot l'any, Atles dels paisatges gastronòmics, Gastrocat, Premis de l'Alimentació
<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir que el 50% de l'oferta alimentària de caràcter públic sigui amb producte local, de temporada i de producció sostenible. 	<ul style="list-style-type: none"> • Llei de contractació pública alimentària • Articulació d'un programa per a la incorporació del Menú Menjar català a tots els actes públics (nacionals i internacionals)

O6. Sostenibilitat social. Impulsar un model alimentari socialment sostenible i accessible per a tothom.

Repte a assolir

- **Garantir l'accés universal a una quantitat suficient d'aliments per tenir una dieta saludable mitjançant eines que facilitin l'empoderament de les persones vulnerables.**

Actuacions principals del PEAC

- Consolidació del model de la targeta moneder: mitjà d'accés no estigmatitzador
- En situacions puntuals: cistella bàsica universal

O7. Equitat en la distribució de valor. Garantir l'equilibri del sistema mitjançant una distribució de valor justa i equitativa entre tots els agents de la cadena alimentària.

Repte a assolir

- **Garantir que els productors i productores d'aliments frescos no transformats reben com a mínim el cost de producció mitjà d'aquell producte en la seva zona.**

Actuacions principals del PEAC

- Observatori de la Cadena Agroalimentària: *blockchain* en l'establiment de preus
- Proposta de millora de la normativa aplicable a la cadena alimentària

O8. Col·laboració. Impulsar la col·laboració i la cooperació entre els actors de la cadena de valor alimentària a Catalunya.

Repte a assolir

- **Incrementar un 10% el nombre de productors adscrits a associacions de comercialització conjunta.**

Actuacions principals del PEAC

- Disposició de caràcter general que reguli la posició dels productors i productores a Catalunya, adaptada a les particularitats de la realitat catalana
- Disseny de línies d'ajuts que prioritzin les transformacions que es facin a través de les organitzacions de productors (OP)

- **Augmentar un 10% les aliances o les associacions d'operadors econòmics amb suport públic directe o indirecte de les administracions.**

- Articulació de línies d'ajuts per a la creació d'OP i d'AOP
- Circumscripcions econòmiques
- Extensions de norma
- Foment del cooperativisme agrari català
- Interprofessionals agroalimentàries
- Col·laboracions publicoprivades

O9. Hàbits alimentaris saludables. Assegurar que la població manté uns hàbits alimentaris saludables.

Repte a assolir	Actuacions principals del PEAC
<ul style="list-style-type: none"> • Aturar la tendència creixent d'excés de pes entre la població, especialment entre la més afectada per les desigualtats socials, tot promovent l'adquisició de bons hàbits alimentaris per part de tota la ciutadania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Millora de l'oferta alimentària dels espais d'aliments de caràcter públic • Impuls del control de la publicitat de productes rics en sucres, sal o greix • Professionals especialitzats en alimentació i nutrició en espais clau
<ul style="list-style-type: none"> • Incorporar formació estructurada i sistemàtica en tots els plans docents sobre estils de vida saludables 	<ul style="list-style-type: none"> • A destacar sobre l'alimentació, l'origen i la producció, l'elaboració, les característiques físiques i nutricionals dels aliments, la seguretat i la higiene, la cuina i la gastronomia, la sostenibilitat, etc.; fomentar el pensament crític
<ul style="list-style-type: none"> • Implantar el Canal Aliments. 	<ul style="list-style-type: none"> • Impuls del Canal Aliments: plataforma institucional de centralització de la informació sobre l'alimentació, la salut i la sostenibilitat de manera coordinada amb els altres departaments de la Generalitat

O10. Seguretat, qualitat i confiança. Garantir un sistema alimentari segur, de qualitat i que generi confiança als consumidors i les consumidores i als mercats

Repte a assolir	Actuacions principals del PEAC
<ul style="list-style-type: none"> • Implantar l'etiquetatge intel·ligent en un 10% dels productes agroalimentaris, amb l'objectiu d'arribar al 50% l'any 2030. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eina per facilitar que els/les consumidors/es tinguin al seu abast informació sobre l'impacte ambiental, economicosocial i la informació nutricional, la traçabilitat i la proximitat, en els aliments.

La implementació del Pla implica activar una sèrie d'actuacions, entre les quals cal destacar 12 orientades a la transformació del sistema alimentari

Articulació d'una Llei de contractació pública alimentària

Impuls de xarxes de distribució de venda en línia de productes locals

Impuls d'un marc normatiu per incentivar la transició cap a models de producció sostenible

Definició d'un nou model de finançament del sistema alimentari català

Constitució d'un Observatori de la Cadena Alimentària

Aposta per la transformació tecnològica i digital del sistema agroalimentari

Formalització de l'Agència Catalana de Control Oficial de la Cadena Alimentària

Disseny d'un programa integral d'assessorament

Conformació de l'ecosistema col·laboratiu de l'Aliança de Recerca i Innovació FoodCat

Impuls de nous models de negoci basats en la bioeconomia circular

Implementació de l'etiquetatge intel·ligent per facilitar el consum conscient

Foment de l'organització, l'estructuració i el dimensionament del sector

El Pla assenta les bases del Pacte nacional per a l'alimentació de Catalunya

El Pla estratègic de l'alimentació de Catalunya apunta les bases per articular el **Pacte nacional per a l'alimentació de Catalunya**, instrument clau per orientar les futures polítiques públiques en l'àmbit alimentari.

Aquest Pacte ha de permetre articular una **política agrària, pesquera, forestal i alimentària pròpia**, amb una **visió àmplia i transversal** que doni protagonisme a la producció local d'aliments i a la nostra cultura gastronòmica.

